

ILIESCU Ion (3 martie 1930, Oltenița) – inginer energetician; în iunie 1990 era președinte ales (20 mai) al României, investirea oficială având loc la 20 iunie

Este fiul ilegalistului comunist Alexandru Iliescu. Alături de Silviu Brucan, Alexandru Bârlădeanu și Marțian Dan a făcut parte din grupul foștilor membrii P.C.R. căzuți în dizgrația lui Nicolae Ceaușescu care s-au aflat în centrul noului regim post-comunist¹.

Studii și activitate profesională

Având în vedere că s-a preocupat mai ales de cariera politică, profesia a trecut pe locul doi, astfel că evoluția sa în această privință a fost mult mai puțin vizibilă. Clasele primare și secundare le-a făcut în Oltenița și București. A studiat apoi la liceele bucureștene Industrial „Polizu”, „Spiru Haret” și „Sf. Sava”. La sfârșitul anilor '40 a intrat la Facultatea de Hidrotehnică din cadrul Institutului Politehnic București de unde a plecat să studieze la Moscova în cadrul Institutului de Energetică, specialitatea gospodărirea apelor și ecologie (1950 – 1954). La revenirea în țară s-a angajat ca inginer proiectant la Institutul de Studii și Proiectări Energetice (1955), urmând și aici specializarea de la Moscova. Notabile în ceea ce privește traseul profesional mai sunt funcțiile de director al Consiliului Național al Apelor (28 august 1979 – 17 martie 1984 și cea de director al Editurii Tehnice (martie 1984 – 22 decembrie 1989)².

Activitate politică

U.T.M./U.T.C.

A intrat încă din tinerețe în politică. În august 1944, la 14 ani împliniți, a devenit membru al Uniunii Tineretului Comunist. A fost foarte activ în mișcarea de tineret. În 1947 a fost voluntar al brigăzii de muncă „Vasile Roaită”, lucrând, printre altele, și în Albania. Un an mai târziu, ca elev, s-a numărat printre fondatorii Uniunii Asociațiilor Elevilor din România (U.A.E.R.)³. La Moscova, activează încă din 1950 ca secretar al Comitetului unional al studenților și aspiranților români care studiau în U.R.S.S.⁴

¹ Peter SIANI-DAVIES, *Revoluția Română din decembrie 1989*, Editura Humanitas, București, 2006, p. 168.

² Paraschiv MARCU, *Protagoniști ai vieții publice. Decembrie 1989 – decembrie 1994*, volumul 2, G – O, Rompres, București, 1995, p. 80.

³ <http://ioniliescu.wordpress.com/about/>, accesat 07.05.2010.

⁴ Florica DOBRE, (coord.), *Membrii C.C. al P.C.R. 1945 – 1898*, Editura Enciclopedică, București, 2004, p. 322.

Urcă rapid în ierarhia de tineret a partidului, trecând prin toate funcțiile importante: membru în Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitoresc (21 martie 1949 – 30 iunie 1956); membru al Biroului C.C. al U.T.M. (1 martie 1954 – 28 martie 1960); secretar al C.C. al U.T.M. (30 iunie 1956 – 28 martie 1960); reprezentant al U.T.M. la Uniunea Internațională a Studenților cu sediul la Praga și secretar al acesteia (din iunie 1956); președinte al comitetului de organizare al Asociațiilor studențești din R.P.R. (din 16 august 1956), al cărei fondator este considerat; președinte al Consiliului Uniunii Asociațiilor Studențești din România (10 martie 1957 - 1959); prim-secretar al C.C. al U.T.C. și ministru pentru Problemele Tineretului (9 decembrie 1967 – 20 martie 1971), funcție în care l-a precedat pe Dan Marțian⁵.

P.M.R./P.C.R.

A devenit membru al Partidului Muncitoresc Român în anul 1953. Astfel, o perioadă a îndeplinit în paralel și funcții la nivelul partidului: adjunct al șefului Secției Propagandă și Agitație a C.C. al P.M.R. (1960 - 1962); șef al Secției învățământ și sănătate din Direcția Propagandă și Cultură a C.C. al P.M.R. (1962 – 31 martie 1965); șef al Secției Propagandă și Agitație a C.C. al P.C.R. (din 31 martie 1965); membru supleant al C.C. al P.C.R. (23 iulie 1965 – 12 august 1969); membru al CC al PCR (12 august 1969 – 22 noiembrie 1984); membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. (12 august 1969 – 28 noiembrie 1974); membru al Secretariatului C.C. al P.C.R. (11 februarie – 15 iulie 1971); secretar pentru probleme de propagandă al Comitetului județean de partid Timiș (1971 - 1974); membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. (28 noiembrie 1974 – 23 noiembrie 1979)⁶.

FSN/FDSN/PDSR/PSD

Alături de alți foști lideri comuniști din linia a doua dar și de proaspăt emanați ai Revoluției, la 22 decembrie 1989 pune bazele Frontului Salvării Naționale (F.S.N.), organism care preia cu titlu provizoriu putere politică în țară. Prin intermediul acestuia a devenit încă din primele momente conducătorul *de facto* al țării, poziție pe care a reușit să și-o perpetueze încă șase ani după momentul decembrie 1989. La 22 decembrie a fost desemnat președinte al Consiliului F.S.N.⁷, practic președinte al României.

⁵ Gheorghe CRIȘAN, *Piramida puterii. Vol. II. Oameni politici și de stat, generali și ierarhi din România (22 decembrie 1989 – 10 martie 2004)*, Editura Pro Historia, București, 2004, p. 190. Vezi și Florica DOBRE, (coord.), *op. cit.*, pp. 322-333.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Personalități publice – politice: 1992 – 1994*, Editura Holding Reporter, București, 1994, p. 76.

După decizia transformării F.S.N. în partid politic, el devine președinte al acestei noi formațiuni, în data de 6 februarie 1990⁸, fiind confirmat apoi prin alegere la Conferința Națională din 7 – 8 aprilie. Deține această poziție până la investirea ca președinte al României, la 20 iunie 1990⁹. Tot din această poziție este ales, la 13 februarie 1990, membru în Biroul Executiv și președinte al Consiliului Provizoriu de Uniune Națională (C.P.U.N.)¹⁰, poziție în care funcționează până la 9 iunie același an.

În anii 1991 – 1992, perioadă de lupte interne care au dus la scindarea F.S.N., I.I. s-a aflat în fruntea grupării conservatoare, care s-a desprins în cele din urmă de partidul inițial. Deși formal nu mai avea nici o funcție de conducere în F.S.N., el s-a afirmat ca lider al acestei facțiuni. La 29 martie 1992 membrii acesteia au format un nou partid, Frontul Democrat al Salvării Naționale (F.D.S.N.)¹¹, care din 10 iulie 1994 și-a schimbat denumirea în Partidul Democrației Sociale din România (P.D.S.R.)¹².

Incompatibilitatea dictată constituțional ca urmare a ocupării funcției de președinte al României nu l-a împiedicat să fie conducătorul *de facto* al partidului. Formal însă, I.I. nu a revenit în funcția de președinte al P.D.S.R. decât pe 17 ianuarie 1997, atunci când Conferința Națională Extraordinară a partidului l-a desemnat pentru această funcție, fiind reales la Conferința Națională Ordinară din 20 – 21 iunie 1997¹³. A părăsit iarăși șefia partidului din aceleași rațiuni ca și prima dată, la 18 decembrie 2000¹⁴, după ce a fost ales președinte al țării. De această dată nu a mai reușit să revină pe aceeași poziție de influență în partid, pierzând alegerile interne din 21 aprilie 2005. La 10 decembrie 2006 a fost ales în schimb, cu unanimitate de voturi, președinte de onoare al partidului, care din anul 2001 devenise Partidul Social Democrat (P.S.D.).

Activitate politico-administrativă

La nici 30 de ani, în 1957, a fost ales deputat în Marea Adunare Națională din partea circumscripției electorale „Ilie Pintilie” - București. A mai fost ales în M.A.N. de încă patru ori în: circumscripția nr. 22 Huedin, Cluj (1965 - 1969); nr. 3 Oltenița, Ilfov (1969 - 1973); nr. 6 Pașcani, Iași (1975 - 1980); nr. 2 Odobești, Vrancea (1980 - 1985). A fost

⁸ Domnița ȘTEFĂNESCU, *Cinci ani din istoria României. O cronologie a evenimentelor: decembrie 1989 – decembrie 1994*, Editura Mașina de scris, București, 1995, p. 51.

⁹ Stan STOICA, *Dicționarul partidelor politice din România, 1989 – 2001*, Editura Meronia, București, 2001, pp. 31 - 32.

¹⁰ Domnița ȘTEFĂNESCU, *op. cit.*, p. 52.

¹¹ Stan STOICA, *op. cit.*, p. 53.

¹² Domnița ȘTEFĂNESCU, *op. cit.*, p. 323

¹³ <http://ioniliescu.wordpress.com/about/>, accesat 08.05.2010.

¹⁴ Stan STOICA, *op. cit.*, p. 51.

vicepreședinte al Consiliului Județean Timiș (1971 - 1974), dar și prim-secretar al Comitetului județean de partid și președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al județului Iași (9 noiembrie 1974 – 21 august 1979). A fost de asemenea membru supleant (din 29 noiembrie 1974) și membru plin (2 aprilie 1979 – 20 martie 1980) al Consiliului de Stat¹⁵.

După Revoluție a îndeplinit de două ori provizoriu funcția de președinte al României, deși formal nu avea acest drept¹⁶: mai întâi în perioada 22 decembrie 1989 – 20 iunie 1990, ca lider formal al organelor provizorii de conducere a țării, C.F.S.N. (22 decembrie 1989 – 13 februarie 1990) și C.P.U.N. (13 februarie – 20 iunie 1990); apoi ca președinte „constituant”, cu mandat de doi ani stipulat a se desfășura doar în perioada cât aveau loc dezbaterile și deciziile Adunării Constituante (20 iunie 1990 – 29 octombrie 1992). La alegerile din 11 octombrie 1992 (al doilea tur de scrutin) a câștigat un nou mandat de președinte al țării (30 octombrie 1992 – 29 noiembrie 1996). De asemenea, a mai obținut încă o dată, a treia oară *de facto*, funcția de președinte al României, exercitându-și acest ultim mandat în perioada 20 decembrie 2000 – 20 decembrie 2004.

În perioada dintre mandatele prezidențiale a mai îndeplinit și alte funcții politico-administrative de importanță majoră. Astfel, la alegerile generale din noiembrie 1996 a fost ales senator în circumscripția nr. 41 București, fiind pe toată durata mandatului lider al grupului senatorial P.D.S.R. și membru în Comisia pentru politică externă¹⁷. Opt ani mai târziu, în noiembrie 2004, a fost ales aproape identic, în circumscripția nr. 42 și pe listele Uniunii Naționale P.S.D. + P.U.R., pe timpul mandatului fiind tot lider al grupului senatorial și membru în Comisia de politică externă¹⁸.

Alte activități și afilieri

Înainte de 1989, notabile în acest mai sunt funcțiile de membru al Academiei de Științe Sociale și Politice (din 1970) și cea de președinte al Federației Române de Caiac – Canoe¹⁹, în perioada cât a condus Consiliul Național al Apelor. După 1989, a fost ales

¹⁵ Florica DOBRE, *op. cit.*, p. 323.

¹⁶ Pentru o mai bună înțelegere a regimului constituțional în care a acționat puterea emanată de la Revoluție, și Ion Iliescu implicit, vezi Eleodor FOCȘENEANU, *Istoria constituțională a României, 1859 – 1991*, Editura Humanitas, București, 1998, pp. 138-173.

¹⁷ http://www.cdep.ro/pls/parlam/structura_gprs.mp?idm=1068&cam=1&leg=1996, accesat 08.05.2010.

¹⁸ http://www.cdep.ro/pls/parlam/structura_gprs.mp?idm=50&cam=1&leg=2004, accesat 08.05.2010.

¹⁹ Paraschiv MARCU, (coord.), *Protagoniștii ai vieții publice. Decembrie 1989 – decembrie 1994*, volumul 2, G – O, Rompres, București, 1995, p. 80.

președinte de onoare al Confederației Naționale a Revoluționarilor (3 decembrie 1996) și al Blocului Național al Revoluționarilor (6 decembrie 2003)²⁰.

Dan Drăghia

²⁰ Gheorghe CRIȘAN, *op. cit.*, p. 190.